

Honden op schilderijen

Twee Dashonden

Ze spelen, rennen achter wild aan, verzorgen pups of kijken ons alleen maar aan: honden op schilderijen. Schilderstukken die onmisbaar zijn bij het ontrafelen van de geschiedenis van rashonden...

Veel hondenschilders, ongeacht in welke eeuw zij werken, portretteren honden in hun natuurlijke omgeving. Dat is ook hier met de Dashonden gebeurd. Ik schrijf Dashonden, omdat degene die half onder de grond is verdwenen zonder enige twijfel ook een Dashond is. En om dat nog eens te benadrukken, heeft de kunstenaar de

hond vereeuwigd in een karakteristieke pose: achter het spoor aan tot in het hol. Uit de vele mogelijkheden heeft de schilder – zo op het oog – gekozen voor de standaard Dashond, kortharig en in de kleuren black and tan en rood. De hond rechts voldoet uitstekend aan de rasstandaard voor wat betreft zijn vacht: diepzwart met

roestbruine aftekeningen. Het gebruik van zwart, bruin en lichtbruin maakt de afbeelding hier en daar wat donker, maar dat wordt prachtig gecompenseerd door de omgevallen boom, waarvan de lichte binnenkant is te zien. De hond links is opgewonden: zijn staart staat recht omhoog en je ziet

• 'Dachshunds', getekend door Louis Agassiz Fuertes rond 1919.

• Twee uilen, getekend door ornitholoog Louis Agassiz Fuertes. Zijn signatuur staat rechts onderaan.

hem als het ware verwoed met die kleine voorpootjes in de aarde graven. De black and tan maakt de indruk er wat berustend bij te staan, maar schijn bedriegt. Niets ontgaat hem en hij staat in de startblokken om, zodra de ander zich terugtrekt, meteen het hol in te kruipen. De stijl van deze kunstenaar is niet meer negentiende eeuws, maar vertoont 'moderne' trekjes en de afbeelding laat kenmerken zien die bij een (boek)illustratie horen, onderhoudend, maar toch educatief. Dit is geen gedetailleerd, gelijkend portret van bepaalde honden, maar er wordt een gewone en zelfs wat grof neergezette scène getoond. Een alledaags beeld uit het leven van twee Dashonden die op sjouw zijn. Het tonen van actie lijkt belangrijker dan het geven van een juist rasbeeld van de honden. Hoewel, de black and tan is als geheel, met zijn lange oren, diepe borst en korte pootjes, uitstekend getroffen.

De Dashond toen en nu

We gebruiken hier de naam Dashond, maar dit ras is zeker zo bekend onder de naam Teckel.

'Dachsel' en 'Tackel' zijn dialect varianten en geven de verwantschap tussen beide benamingen aan. Dwerghondjes op korte beentjes komen al heel vroeg in de geschiedenis voor. Zowel in het oude Egypte als in het Amerika van voor Columbus zijn

'Teckeltypen' aanwezig, hoewel die met de huidige Dashond waarschijnlijk niets te maken hebben. In de Duitse literatuur wordt de Dashond al in 1701 en in 1719 duidelijk beschreven: *'klein, lang und schmall vom Leibe, mit niedrigen, etwas eingebogenen Füßlein versehen'*. (Klein, lang en smal van lijf, met lage, een beetje naar binnen gedraaide voetjes). Iets later, in 1834, staat er in 'Monographie des Hundes' een afbeelding van een Dashond, die heel veel lijkt op het ras van vandaag de dag. Spreken oude beschrijvingen nog van de kleuren bruin, grijs en zwart, later worden rood, bruin en donkerbruin genoemd. In 1882 wordt al gesproken over 'Tigerteckel', de Dashond met de 'tiggerprint' vacht. Aan het begin van de negentiende eeuw zijn er – net als nu – verschillende haarvariëteiten: *korthaar, langhaar en ruwhaar*. Het model van de Dashond (korte pootjes, het borstbeen bijna op de grond) is eigenlijk, zoals Hans Räber het uitdrukt, grotesk en Räber noemt Dashonden 'ongeproportioneerde dwergen'. Dat is wat kort door de bocht; wel hebben we hier te maken met een ras dat kenmerken vertoont van chondrodystrofie. Bij mensen of dieren waarbij dit verschijnsel optreedt, is er sprake van het in een vroeg stadium verbenen van het groeikraakbeen van de pijpbeenderen. De groei van de ledematen wordt dus vroegtijdig beëindigd. Bij de Dashond is dit proces een raskenmerk geworden. In het eerste kwart van de negentiende eeuw vermindert de belangstelling voor de Dashond, hoewel er in 1840 nog 54 in het Duitse stamboek worden ingeschreven. In de tweede helft van de negentiende eeuw wordt de fokkerij weer opgepakt, voornamelijk door 'adellijke jagers' als Prins Albert zu Solms-Braunfels, de graaf Von Waldersee en Klaus graaf Hahn. In 1879 worden de raspunten voor het

eerst op papier gezet en in 1888 vindt de oprichting van de Deutscher Teckelklub plaats. Het is nu, met 25.000 leden, de op één na grootste rasvereniging in Duitsland. In 1882 verschijnen er op de tentoonstelling in Hannover al 93 Dashonden.

Behalve met drie soorten beharing en in diverse kleuren, komt de Dashond voor in drie groottes: *Standaard Dashond*, borstomvang 35 cm en gewicht circa 9 kilo; *Dwergdashond*, borstomvang 30-35 cm, gemeten op een leeftijd van minstens 15 maanden; *Kaninchendashond*, borstomvang tot 30 cm, gemeten op een leeftijd van minstens 15 maanden. Bij dit ras is dus niet de schofthoogte, maar de borstomvang bepalend voor de variëteit waartoe ze behoren.

Ook in Nederland is de Dashond vanaf het begin van de twintigste eeuw een populair ras. Op de drie hondentoonstellingen in 1900 verschijnen in totaal 130 Teckels en kort daarna – in 1903 – wordt de Nederlandse Teckel Club opgericht. Ruim daarvoor, in 1887, wordt het eerste nest in Nederland geboren. Tot aan het koninklijk huis is de Dashond populair. Op een ansichtkaart van circa 1910 zien we dat prinses Juliana, geflankeerd door koningin Wilhelmina en prins Hendrik, haar eerste stapjes zet. Een Dashond kijkt belangstellend toe. Prins Hendriks Dashond 'Helga' krijgt later nationale bekendheid.

De Eerste Wereldoorlog betekent stagnatie in de fokkerij en achteruitgang van de kwaliteit. Tussen de twee wereldoorlogen stijgt de populariteit weer. Het lijkt wel of de Tweede Wereldoorlog weinig invloed op de Teckelfokkerij heeft gehad; er worden, middenin oorlogstijd, nieuwe kennels gestart. In de jaren zestig en zeventig stijgen de aantallen Dashonden explosief en vandaag de dag is dit ras niet meer weg te denken, in gezinnen, op de tentoonstellingen en – zij

het beperkt – ook in het jachtveld. Want, dat maakte de illustratie van Louis Agassiz Fuertes natuurlijk al duidelijk, Dashonden zijn van oudsher pure jachthonden. De rasvereniging (www.teckelclub.nl) geeft de gelegenheid om deel te nemen aan veldwedstrijden en proeven, zoals zweetspoorproeven, luid-op-spoor-proeven, veelzijdigheidproeven, schot- en watertesten.

De kunstenaar

Deze afbeelding is gemaakt door Louis Agassiz Fuertes. In Nederland is hij een vrij onbekende kunstenaar, maar in Amerika een icoon. Ondanks zijn exotische naam, wordt Louis Fuertes in Amerika geboren (1874), in Ithaca (New York). Louis' vader, Estevan Antonio, is afkomstig uit Puerto Rico en is sinds 1873 professor civiele techniek aan de Cornell University, eveneens in Ithaca. Reeds als kind is Louis bovenmatig geïnteresseerd in vogels en zijn lievelingsboek is 'Birds of America', getekend door de grote ornitholoog John James Audubon. Als zijn ouders een uil, vastgebonden met één poot, op de keukentafel vinden, begrijpen ze dat het bij de kleine Louis ernst is met zijn passie voor het tekenen van de vogels. Louis studeert, met weinig succes, chemie, filosofie en wiskunde aan

• Louis Agassiz Fuertes (1874-1927).

dezelfde universiteit waar zijn vader doceert, maar blinkt uit in tekenen. Hij verlaat de universiteit in 1897, met een graad in architectuur. Als de befaamde ornitholoog dr. Elliott Coues de jonge Louis introduceert in de wereld van de tekenaars en de ornithologie, gaat er een wereld voor hem open. Hij maakt reizen door Canada, Mexico, Jamaica, de Bahamas en Ethiopië en overal tekent hij vogels. In 1899 wordt hij uitgenodigd om deel te nemen aan de befaamde 'Harriman Alaska Expedition'. Ene E.H. Harriman, een spoorwegmagnaat, financiert deze expeditie naar de wateren en kusten van Alaska. Eigenlijk is het een wetenschappelijke, luxe vakantie, waarbij flora en fauna worden vastgelegd in meer dan 5000 foto's. Louis houdt niet alleen een dagboek bij, maar tekent vogels alsof zijn leven er van afhangt. Net als Audubon voor hem, werkt hij met dode vogels als voorbeeld en tijdens de expeditie verzamelt hij er zoveel als mogelijk is. Hij schiet en ontleedt ze zelf en maakt talrijke notities. Al snel wordt Louis gevraagd om boeken te illustreren, zoals bijvoorbeeld het standaardwerk 'A Natural History of American Birds'. Vanaf 1923 geeft hij les in ornithologie aan de Cornell University. Hoe komt zo'n beroemde ornitholoog erbij om honden te gaan tekenen? Het lijkt erop dat hij daarvoor is gevraagd, want in opdracht van het prestigieuze tijdschrift 'National Geographic Magazine' tekent hij in 1919 een serie hondenportretten. Hij beperkt zich daarbij niet tot de honden die hij tijdens de expeditie in Alaska heeft gezien – de 'Alaskan Eskimo Dog' en Siberische Husky – maar tekent ook Greyhounds, Sint Bernards, Duitse Herders, Engelse en Ierse Setters, enzovoort. Nu bezitten diverse musea in Amerika zijn tekeningen en schilderijen, en de posters van zijn werk zijn overal op internet te vinden. Ook de

- 'The Book of Dogs', waarin de afbeelding van de Dashonden in 1919 verscheen.

Cornell University bezit een grote collectie tekeningen, persoonlijke papieren en heeft een database waarin 2500 afbeeldingen bijeengebracht zijn.

In 1904 trouwt Louis met Margaret F. Sumner en het paar krijgt twee kinderen. In augustus 1927, net terug van een 'vogelreis' naar Ethiopië, komt Louis Agassiz Fuertes om het leven als de auto die hij bestuurt tegen een rijdende trein botst.

Eigenaar en collectie

Het schilderij met de twee Dashonden is gemaakt als illustratie voor 'The Book of Dogs', in 1919 uitgegeven door de National Geographic Society. Dit boek bevat 73 kleurenplaten, getekend door Louis Agassiz Fuertes. Diverse posterbedrijven hebben de afbeelding van de Dashonden – en de andere honden – in hun collectie. <

DACHSHUND

Een reproductie van deze afbeelding is te koop via www.encore-editions.com voor \$ 15,-. Deze firma heeft tientallen reproducties van Dashonden schilderijen in de collectie.